

Warszawa, dnia 31 stycznia 2020 r.

Sygn. akt VI Ka 371/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: Sędzia Anna Zawadka

protokolant: protokolant sądowy- stażysta P. S.

przy udziale prokuratora Ewy Gołębiowskiej

po rozpoznaniu dnia 31 stycznia 2020 r. w W.

sprawę S. O. syna J. i A. ur. (...) w W. oskarżonego o przestępstwo z art. 209 § 1 i § 1a k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy (...) W.

z dnia 18 grudnia 2018 r. sygn. akt III K 518/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Warszawy (...) W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 371/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.1.1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy (...)W. z dnia 18 grudnia 2018r. sygn. akt III K 518/18

0.1.1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

0.1.1.3. Granice zaskarżenia

0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.1.1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.1.2.1. Ustalenie faktów

0.1.2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.1.2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.1.2.2. Ocena dowodów

0.1.2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.1.2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut w apelacji</p>	
<p>1.</p>	<p>Obrazy przepisów postępowania tj. art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na zaniechaniu inicjatywy dowodowej w zakresie weryfikacji twierdzeń oskarżonego podanych w toku postępowania sądowego odnośnie okoliczności uniemożliwiających mu wykonywanie obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna D. G. (1)-rzeczywistych obciążeń związanych z bieżącym utrzymaniem siebie i małoletniej córki, zadłużeń na rzecz Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, starań w znalezieniu i podjęciu pracy, które skutkowało oparciu zaskarżonego orzeczenia na nieprawdziwych-niepełnych ustaleniach faktycznych;</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Rację ma skarżący wskazując, że Sąd Rejonowy błędnie ustalił, iż w okresie zarzutu oskarżony S. O. nie miał realnych możliwości wywiązywania się z ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem syna D. G. (2), a tym samym w jego zachowaniu brak jest złej woli niezbędnej dla ustalenia, że jego zaniechanie miało charakter „uchylania się” od obowiązku alimentacyjnego. W ocenie Sądu Okręgowego rację ma bowiem skarżący, że ustalenie</p>		

takie jest zupełnie dowolne, a to z powodu faktu, iż zostało oparte wyłącznie o nieobiektywne dowody, które nie zostały przez Sąd I instancji w wystarczający sposób zweryfikowane i poddane obiektywnej ocenie. Ustalenia te poczyniono w przeważającej mierze w oparciu o wyjaśnienia oskarżonego, który z przyczyn oczywistych miał interes by swoją sytuację przedstawić w sposób dla siebie jak najbardziej korzystny.

Argumentacja prokuratora jest zasadna, albowiem w toku postępowania nie przeprowadzono wszystkich dostępnych dowodów umożliwiających weryfikację twierdzeń oskarżonego, że w okresie objętym zarzutem nie miał on możliwości wypełnienia obowiązku alimentacyjnego. Sąd uwzględnił zatem jedynie okoliczności działające na korzyść oskarżonego bez przeprowadzenia innych dostępnych dowodów celem ich weryfikacji.

Oskarżony wprawdzie przedstawił dokumentację potwierdzającą zły stan zdrowia 9- letniej córki Z. S. urodzonej w nieformalnym związku, która jest osobą niepełnosprawną od urodzenia, gdyż ma zdiagnozowaną skoliozę idiopatyczną progresującą i w związku z tym wymaga leczenia specjalistycznego oraz stałej rehabilitacji (k.27-30). Ponadto na podstawie zaświadczenia z Urzędu Pracy (...) W. (k.77) Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił okresy w których oskarżony pozostawał zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Tym niemniej rację ma prokurator podnosząc, iż takie zarejestrowanie nie wyłącza możliwości poszukiwania pracy, a ponadto oskarżony nie był zarejestrowany jako

bezrobotny przez okres niemal 9 miesięcy 22.05.2017r.- 15.02.2018r., mieszczący się w okresie objętym zarzutem. Zgodzić się należy ze skarżącym, iż Sąd nie podjął żadnego działania aby wyjaśnić dlaczego oskarżony w tym okresie nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd wynika, że także w tym okresie oskarżony nie uchylał się od obowiązku alimentacyjnego, gdyż dochody z prac dorywczych nie pozwalały na realizację obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego, dając oskarżonemu wiarę, iż w okresie tym pracował dorywczo uzyskując dochód ok. 1500 złotych. Tymczasem z wyjaśnień oskarżonego nie wynika w jakim okresie pracował dorywczo, osiągając dochód ok. 1500 złotych miesięcznie. Oskarżony w żaden sposób nie sprecyzował tego okresu, nie wskazując nawet przybliżonej daty, przez wskazanie chociaż roku. W toku postępowania Sąd ustalił jedynie, że oskarżony S. O. nie figuruje w bazie danych Ośrodka Pomocy (...) D. P. (k.73) i Ośrodka Pomocy (...) w W. (k.85). Natomiast nie ustalono czy partnerka oskarżonego matka małoletniej Z. A. S. korzysta z pomocy finansowej i otrzymuje świadczenia socjalne w związku z niepełnosprawnością dziecka, które to świadczenia zmniejszają przecież obciążenie majątkowe oskarżonego poprzez zwiększenie dochodu jego aktualnej rodziny. Nie ustalono także w jakich warunkach bytowych egzystuje oskarżony ze swoją rodziną, gdyż pomimo dwukrotnych prób kurator nie przeprowadził wywiadu środowiskowego, z powodu umieszczenia w odezwach przez sekretariat sądu nieprawidłowego

bądź niepełnego adresu zamieszkania oskarżonego. Oskarżony w dniu 22 lipca 2013r. opuścił zakład karny, ale od tego momentu ani razu nie uiścił nawet niewielkiej kwoty na poczet zaległych i bieżących alimentów, przerzucając cały ciężar utrzymania syna na barki jego matki, jej męża i państwa. Jak wynika z wyjaśnień oskarżony jest osobą młodą, jest zdrowy, nie leczy się oraz nie jest uzależniony od alkoholu czy narkotyków. Rację ma skarżący, że Sąd nie zweryfikował jakie na oskarżonym ciąży obowiązki związane z bieżącymi kosztami utrzymania. Sąd dał wiarę oskarżonemu, że ciężar na nim zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego, ale nie ustalono nawet jakiego rzędu są to kwoty, a oskarżony żadnych dokumentów w tym zakresie nie przedłożył. Zasadne w tym zakresie jest zatem wystąpienie do właściwych organów celem szczegółowego ustalenia tych okoliczności.

Natomiast na okoliczność aktualnych dochodów oskarżony złożył umowę o pracę (k.112) z której wynika, że od dnia 01.10.2018r. (okres nie objęty zarzutem) pozostaje zatrudniony na 1/4 etatu jako pracownik remontowy w Firmie (...) z wynagrodzeniem 525 zł brutto. W świetle zasad doświadczenia życiowego nie może zaś wątpliwości budzić fakt, że osoby o wyspecjalizowanych umiejętnościach z zakresu prac budowlano-remontowych doskonale odnajdują się na rynku pracy i są chętnie zatrudniani przez zleceniodawców. Z pewnością zatem przy odpowiedniej determinacji i woli oskarżonego był on w stanie podjąć lepiej płatną

pracę zarobkową na pełny etat. Niewątpliwie zarabiając ok. 500 zł miesięcznie brutto oskarżony za taką kwotę nie byłby w stanie egzystować. Powyższa umowa o pracę złożona przez oskarżonego, może pośrednio wskazywać na ukrywanie przez niego prawdziwego źródła dochodu oraz jego wysokości.

Nie można więc wykluczyć, że oskarżony w okresie objętym zarzutem podejmował pracę w celach zarobkowych i uzyskiwał wyższy dochód niż deklarowany. Podnieść należy, iż sąd odwoławczy nie kwestionuje tego, że sytuacja materialna oskarżonego w okresie objętym zarzutem była trudna, skoro ciążył na nim obowiązek utrzymania niepełnosprawnej córki. Nie można jednak tracić z pola widzenia tego, iż rolą oskarżonego było, mając świadomość obowiązku alimentacyjnego, starać się kierować swoim życiem zawodowym, tak aby móc czynić zadość wszystkim ciężącym na nim zobowiązaniom. Oskarżony przede wszystkim jako rodzic winien dążyć do zaspokojenia podstawowych potrzeb swoich dzieci. Zbadania zatem wymaga czy sytuacja życiowa i majątkowa oskarżonego rzeczywiście nie pozwalała mu na realizację tego obowiązku chociażby w niewielkiej części, tym bardziej w sytuacji, kiedy brak tych świadczeń powodował, co ustalił Sąd Rejonowy, że osoba uprawniona tj. syn oskarżonego był narażony na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. W świetle zaś utrwalonego orzecznictwa okoliczność, że zamiast zobowiązanego do alimentacji środki na realizację podstawowych potrzeb życiowych uprawnionego są dostarczane przez inne osoby, nie wyłącza odpowiedzialności

zobowiązanego za występki niealimentacji. Zarzut prokuratora należy uznać za zasadny.	
Wniosek	
O uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji celem ponownego rozpoznania;	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Sąd Rejonowy dokonując oceny okoliczności sprawy, nie dostrzegł możliwości weryfikacji twierdzeń oskarżonego i nie poddał ich wnikliwej analizie, co doprowadziło go do wadliwych – na obecnym etapie postępowania – ustaleń faktycznych w zakresie możliwości wywiązywania się przez oskarżonego z obowiązku alimentacyjnego w pełnej wysokości. Dlatego też zaskarżony wyrok nie mógł się ostać i z uwagi na treść art. 454 § 1 k.p.k. podlegać musiał uchyleniu.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.1.5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	

0.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwi ę ż le o powodach utrzymania w mocy	
0.1.5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.1.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwi ę ż le o powodach zmiany	

0.1.5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.1.5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwi ę ż le o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwi ę ż le o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwi ę ż le o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		

4.1.	wyrok uchylony w całości do ponownego rozpoznania	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
<p>Sąd Rejonowy dokonując oceny okoliczności sprawy, nie dostrzegł możliwości weryfikacji twierdzeń oskarżonego i nie poddał ich wnikliwej analizie, co doprowadziło go do wadliwych – na obecnym etapie postępowania – ustaleń faktycznych w zakresie możliwości wywiązywania się przez oskarżonego z obowiązku alimentacyjnego w pełnej wysokości. Dlatego też zaskarżony wyrok nie mógł się ostać i z uwagi na treść art. 454 § 1 k.p.k. podlegać musiał uchyleciu.</p>		
<p>0.1.5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</p>		
<p>Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien uzupełnić postępowanie dowodowe poprzez ustalenie czy na oskarżonym istotnie ciąży zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego oraz w jakiej wysokości, poprzez wystąpienie do wskazanych organów z zapytaniem. Ponadto należy zwrócić się do Zespołu (...) Sądu Rejonowego w Wołominie o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego pod prawidłowym adresem widniejącym na k. 164 w celu ustalenia aktualnych warunków bytowych oskarżonego i jego rodziny. Zwrócić się także należy do Ośrodka Pomocy (...) w W. celem ustalenia czy partnerka oskarżonego A. S. (po uprzednim ustaleniu danych osobowych w bazie PESEL-SAD) figuruje w</p>		

bazach świadczeniobiorców oraz ustalić w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatowego w W. czy na nazwisko oskarżonego w okresie objętym zarzutem były zarejestrowane samochody. Następnie należy wnikliwie ocenić cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy.

W realiach niniejszej sprawy dopiero całościowa ocena materiału dowodowego, a także uzupełnienie zgromadzonej dokumentacji o wskazane wyżej dokumenty, pozwoli na ocenę zachowania i postawy oskarżonego w okresie zarzutu oraz jego faktycznych możliwości zarobkowych. Jeżeli zaś Sąd będzie miał wątpliwości, co do tego, czy sytuacja zawodowa oskarżonego uniemożliwiała mu podjęcie lepiej płatnej pracy i wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego wobec syna, to winien rozważyć przesłuchanie w charakterze świadków znajomych oskarżonego, którzy mieli mu pożyczać pieniądze w kwotach ok. 500-1000 zł, przyczyniając się do zaspokojenia jego potrzeb życiowych w okresie objętym zarzutem (k.98).

0.1.5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku

Przytoczyć okoliczności

6. Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku

Przytoczyć okoliczności

7. PODPIS

--

0.1.1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy (...) w W. z dnia 18 grudnia 2018r. w sprawie o sygn. akt III K 518/18		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu		

	przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana